

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY

Lausuntopyyntö

30.05.2013

TEM/253/03.01.01/2013

TEM 010:00/2013

Lausuntopyyntö, HE säätiön valvontamaksusta

Työ- ja elinkeinoministeriössä on tammikuussa 2013 aloitettu hallituksen esityksen valmistelu säätiön valvontamaksun käyttöönottamiseksi. Esityksen taustalla on Patentti- ja rekisterihallituksen suorittaman säätiövalvonnan alikatteisuus. Säätiövalvonnan työmäärä on viime vuosina ollut kasvussa säätiöiden toimintaan ja oikeudellisiin tulkintoihin liittyvien kysymysten voimakkaamman esille nousun myötä. Säätiövalvonnan rahoittaminen Patentti- ja rekisterihallituksen suoriteperusteisilla maksuilla on kuitenkin osoittautunut ongelmalliseksi. Säätiövalvonnan rahoittamiseksi ehdotetaan otetavan käyttöön vuosittainen valvontamaksu. Valtiosääntöoikeudellisesti katsoen kyseessä olisi veroluonteinen maksu, josta olisi säädettävä lailla.

Pyydämme esittämään mahdolliset kirjalliset lausuntonne muistion johdosta viimeistään **tors-
taina 15. elokuuta 2013**, yhteystiedot:

Työ- ja elinkeinoministeriö
Kirjaamo
PL 32
00023 Valtioneuvosto
tai
kirjaamo@tem.fi

Pyydämme mainitsemaan lausunnossa diaarinumeron **TEM/253/03.01.01/2013**

Lisätietoja asiasta antavat ylitarkastaja Mika Kotala, puh 050 396 0974 tai mika.kotala@tem.fi
sekä hallitusneuvos Antti Riivari, puh 050 563 5129 tai antti.riivari@tem.fi

Pekka Timonen
Ylijohtaja

Mika Kotala
Ylitarkastaja

JAKELU

Oikeusministeriö
Valtiovarainministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Sosiaali- ja terveysministeriö
Sisäasianministeriö
Ympäristöministeriö
Patentti- ja rekisterihallitus
Valtiontalouden tarkastusvirasto (VTV)
Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta ry
Eläkesäätiöyhdistys – Esy ry
Alfred Kordelinin säätiö
Aalto-korkeakoulusäätiö
Alvar Aalto – säätiö
Föreningen Konstsamfundet
Helsingin diakonissalaitoksen säätiö
Helsingin yliopiston tiedesäätiö
Helsingin seudun opiskelija – asuntosäätiö
ORTON invalidisäätiö
Jenny ja Antti Wihurin rahasto
Kansan sivistysrahasto
Koneen säätiö
Lasten Päivän Säätiö
Nuorisosäätiö
Palkansaajasäätiö
Raha-automaattiyhdistys
Rinnekoti-säätiö
SOSTE Suomen sosiaali- ja terveys ry
Stadion –Säätiö
Stiftelsen Arcada
Stiftelsen för Åbo Akademi
Suomen kulttuurirahasto
Svenska litteratursällskapet i Finland r.f.
Takuu-säätiö
Tampereen vuokratalosäätiö (VTS)
Turun kauppakorkeakoulu
Urheiluopistosäätiö
Yrjö Jahnsenin säätiö

LIITTEET

Luonnos hallituksen esitykseksi säätiön valvontamaksusta

Luonnos 29.5.2013

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi säätiön valvontamaksusta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki säätiön valvontamaksusta. Uudessa laissa säädettäisiin säätiön taseen loppusumman perusteella määräytyvästä valvontamaksusta, joka korvaisi nykyisen vuosiselvitysilmoituksen käsittelymaksun. Valvontamaksua olisi valtiosääntöoikeudellisesti pidettävä verona. Laissa säädettäisiin verovelvollisuuden ja veron suuruuden perusteista sekä verovelvollisen oikeusturvasta. Valvontamaksun määräisi ja perisi Patentti- ja rekisterihallitus.

Valvontamaksutulot tuloutettaisiin valtion talousarviossa bruttomääräisinä tuloina. Tarkoitus on, että talousarviossa vastaavan suuruisen määräraha osoitettaisiin Patentti- ja rekisterihallitukselle.

Esitys liittyy valtion vuoden 2014 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2014.

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila

1.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Patentti- ja rekisterihallituksesta annetun lain (575/1992) 1 §:n mukaan Patentti- ja rekisterihallituksen tehtäviin kuuluu säätiörekisterin pitäminen sekä säätiöiden valvonta. Säätiölain (109/1930) 13 §:n mukaan Patentti- ja rekisterihallituksen on valvottava, että säätiön hallintoa hoidetaan lain ja säätiön sääntöjen mukaisesti. Valvontaa toteutetaan tarkastamalla säätiön toimittama vuosiselvitys. Säätiöiden on toimitettava vuosiselvityksensä Patentti- ja rekisterihallitukselle kuuden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Vuosiselvityksessä tulee olla toimintakertomus, tuloslaskelma, tase liitetietoineen, tase-erittelyt ja tilintarkastuskertomus. Patentti- ja rekisterihallitus perii nykyisin vuosiselvitysilmoituksen käsittelystä 100 euron käsittelymaksun. Säätiön on tarvittaessa annettava Patentti- ja rekisterihallitukselle toiminnastaan muitakin valvontaa varten tarvit-

tavia selvityksiä. Patentti- ja rekisterihallituksella on, milloin siihen on syytä, oikeus toimittaa säätiön tilien ja hallinnon tarkastus ja muullakin tavalla tarkastaa säätiön toimintaa.

Patentti- ja rekisterihallitus on nettobudjetoitu virasto, jonka on katettava kaikki kustannuksensa asiakkailtaan saamallaan tuloilla. Ainoastaan yhdistysrekisterin toimintaa on tuettu valtion budjettivaroista yhteiskuntapoliittisista syistä.

Valtion suoritteiden maksullisuuden ja maksujen suuruuden yleisistä perusteista säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992). Patentti- ja rekisterihallituksen nettobudjetointi toteutetaan patentti- ja rekisterihallituksen suoritteista perittävistä maksuista annetun lain (1032/1992) nojalla siten, että laissa tarkemmin määritellyin kriteerein suoritteista perittävät maksut määritetään vastaamaan suoritetuotannosta syntyviä kustannuksia täysimääräisesti.

Suomessa oli Patentti- ja rekisterihallituksen ylläpitämään säätiörekisteriin merkitty

vuoden 2013 toukokuussa 2841 säätiötä. Patentti- ja rekisterihallituksen toteuttaman säätiövalvonnan työmäärä on viime vuosina ollut merkittävässä kasvussa säätiöiden toimintaan ja oikeudellisiin tulkintoihin liittyvien kysymysten voimakkaamman esille nousun myötä. Tämän seurauksena myös säätiövalvonnan kustannukset ovat kasvaneet. Patentti- ja rekisterihallituksen kustannusvastavuuslaskennan mukaan on arvioitavissa, että säätiövalvonnan vuosittainen alijäämä on tällä hetkellä noin 300 000 – 400 000 euroa. Alijäämään vaikuttaa keskeisesti vireillä olevien oikeudenkäyntien kulut ja kulloinkin tarve käyttää ulkopuolisia asiantuntijoita esimerkiksi erityistarkastusten suorittamisessa.

Oikeusministeriö asetti 5 päivänä tammiukuuta 2012 työryhmän valmistelemaan säätiölain uudistusta. Työryhmän mietintö julkaistiin 15 päivänä toukokuuta 2013 (OM mietintöjä ja lausuntoja 23/2013 ”Uusi säätiölaki”). Mietinnössä arvioidaan muun muassa säätiövalvontaa ja sen rahoitusta. Näiden arvioiden edellyttämät jatkotoimet on tarkoitus määrittää työryhmän mietinnön jatkovalmistelun yhteydessä.

1.2 Nykytilan arviointi

Säätiölaissa on säädetty merkittävästä valvontavastuusta valtion viranomaiselle. Säätiövalvontaa on pidettävä yhteiskunnallisesti tarpeellisenä säätiöihin liittyvien merkittävien taloudellisten arvojen vuoksi. Säätiöillä ei esimerkiksi ole sellaista omistajavalvontaa, joka on tyypillinen osakeyhtiöille.

Säätiövalvonnan jatkuva alikatteisuus edellyttää toimenpiteitä kustannusvastaavuuden palauttamiseksi. Patentti- ja rekisterihallituksen julkisoikeudellisesta suoritteesta valtiolle perittävän maksun suuruuden tulee vastata suoritteen tuottamisesta valtiolle aiheutuvien kokonaiskustannusten määrää. Nykyisen vuosiselvitysilmoituksen käsittelymaksun osalta tämä tarkoittaa käytännössä, että maksulla voidaan kattaa ilmoituksen käsittelystä aiheutuvat kustannukset. Patentti- ja rekisterihallituksen muista valvontatehtävistä aiheutuvien kulujen kattaminen vuosiselvitysilmoituksen käsittelymaksulla ei olisi patentti- ja rekisterihallituksen suoritteista perittävistä

maksuista annetun lain periaatteiden mukaisista.

Vaihtoehtoisina tapoina ratkaista rahoituksen alikatteisuus on harkittu budjettirahoitusta, valtion maksuperustelain mukaisten uusien suoritteiden käyttöönottoa tai vuosittaisen valvontamaksun käyttöönottoa.

Budjettivarojen osoittamista säätiövalvontaan ei ole pidetty tarkoituksenmukaisena. Säätiön perustajat ovat valinneet tämän toimintamuodon parhaiten omiin tarkoituksiinsa soveltuvana. Tällöin on asianmukaista, että valvontatoiminnan kustannukset katetaan säätiöille osoitettavilla maksuilla.

Toisena mahdollisuutena on pohdittu, tulisiko nykyistä enemmän maksuja periä valvojan yksittäisistä suoritteista (tuotteistaminen). Valtion maksuperustelain 6 §:n 1 momentin mukaan julkisoikeudellisesta suoritteesta valtiolle perittävän maksun tulee vastata suoritteen tuottamisesta valtiolle aiheutuvien kokonaiskustannusten määrää (omakustannusarvo). Patentti- ja rekisterihallituksen suoritteista perittävistä maksuista annetun lain 3 §:n 2 momentin mukaan Patentti- ja rekisterihallituksen julkisoikeudellisesta suoritteesta perittävä maksu voidaan kuitenkin määrätä suoriteryhmäkohtaisen kustannusvastaavuuden perusteella. On epäselvää, missä määrin olisi mahdollista periä toimenpidemaksuja sellaisista Patentti- ja rekisterihallituksen säätiövalvonnan suoritteista, jotka eivät perustu valvottavan hakemukseen. Perusvaatimuksena suoriteperusteisen maksun perimiselle on, että se kohdistuu yksilöityyn valvottavaan. Lisäksi edellytetään, että suoritteen hinta vastaa suoritteen tuottamisesta aiheutuvien kokonaiskustannusten määrää. Säätiövalvontaan liittyvien tarkastusten tuotteistamisen eli erillisten tarkastusmaksujen perimisen huonona puolena on suoritteiden sattumanvaraisuus ja toimenpiteiden korkea hinta. Tuotteistamisen haitallinen vaikutus korostuu, kun otetaan huomioon, ettei maksaja itse tilaa tuotetta kuten yleensä valtion maksuperustelain mukaisten toimenpidemaksujen maksaja.

Kun tarkastuksen kohteena on pieni valvottava säätiö, todellisten kustannusten mukaan laskettu tarkastusmaksu voi korottaa valvontaja- ja tarkastusmaksut huomattaviksi. Toisaalta valvontaviranomaiselta ei voida edel-

lyttää täyttää varmuutta pelkän valvontatoimenpiteen käynnistämiseksi, joten väistämättä osa valvontatoimenpiteistä osoittautuu jälkikäteen aiheettomiksi. Tällaisessa tilanteessa olisi kohtuutonta periä toimenpiteistä aiheutuneita kuluja tarkastuksen kohteelta. On myös otettava huomioon, että hyöty tarkastusten suorittamisesta ei koidu pelkästään tarkastettavalle säätiölle vaan sillä edistetään yleisesti säätiötoiminnan nauttimaa luottamusta.

Edellä esitetyistä syistä olisi valvontatoimintaa tarkoituksenmukaista rahoittaa tasapuolisesti kaikilta säätiöiltä perittävällä valvontamaksulla, jolloin maksut eivät kohdistuisi vain tarkastuksen kohteeksi joutuneeseen säätiöön. Näin perittävällä maksulla voitaisiin yleisesti turvata tehokkaan säätiövalvonnan edellytykset ja samalla ottaa huomioon edellä esitetyt näkökohdat.

Vaikka valvontamaksuja ei kohdennettaisi tarkastuksen kohteelle osoitettuihin yksittäisiin toimenpiteisiin, olisi säätiön valvontamaksun suuruus kuitenkin asianmukaista suhteuttaa siihen työmäärään, jonka Patentti- ja rekisterihallituksen arvioidaan kohdistavan kuhunkin säätiöön. Toisaalta esityksellä ei ole tarkoitus merkittävästi haitata pienimuotoisen säätiötoiminnan edellytyksiä. Tästä syystä maksuun ehdotetaan porrastusta, joka sidottaisiin viranomaisen työmäärää kuvaavaan tunnuslukuun. Maksun porrastuksella voidaan turvata erityisesti pienimuotoisen säätiötoiminnan edellytykset jatkossakin.

Työmäärään vaikuttaa muun muassa säätiön toiminnan laajuus ja luonne. Lisäksi maksun perusteen tulisi olla mahdollisimman yksiselitteinen ja aiheuttaa mahdollisimman vähän hallinnollista taakkaa ja viranomaistyötä. Määräytymisperusteena tulisi sen vuoksi käyttää niitä tietoja, jotka säätiö nykyisinkin toimittaa Patentti- ja rekisterihallitukselle. Tällaisia ovat etenkin tilinpäätöstietoihin sisältyvät tase ja tuloslaskelma. Vaihtoehtoisina maksun perusteina on harkittu taseen loppusummaa sekä tuloslaskelman mukaisten tuottojen summaa.

Oikeusministeriön asettama säätiölakityöryhmä esitti mietinnössään määräytymisperusteeksi tuloslaskelman yhteenlaskettuja tuottoja. Työ- ja elinkeinoministeriö on asiaa yhdessä Patentti- ja rekisterihallituksen kans-

sa arvioituaan pitänyt kuitenkin taseen loppusummaa perusteltuna. Taseen loppusumma on vaihtoehtoista yksinkertaisemmin poimitavissa suoraan säätiöiltä vuosittain kerättävistä tiedoista, joten sitä käyttämällä maksun perimisestä aiheutuvat kustannukset jäävät mahdollisimman pieniksi. Sitä vastoin tuottojen summa olisi tapauskohtaisesti laskettava tuloslaskelman tiedoista. Tuottojen rinnalla tulisi ottaa huomioon tuloslaskelman mukaiset kulut, mikä myös lisäisi viranomaisen työtä. Maksupäätökset tehtäisiin taseen perusteella koneellisesti, mikä säästäisi kustannuksia tuloslaskelman mukaisiin tuottoihin verrattuna. Säästö olisi arviolta noin 25 – 30 euroa säätiötä kohden. Jokainen erikseen laskettava kriteeri lisäisi viranomaisen työtä ja pakottaisi myös nostamaan valvontamaksuja vastaavasti. Tasearvon vaihtelu on myös tuottoja vähäisempää, jolloin valvontamaksun määrässä ei olisi merkittävää vuotuista vaihtelua. Taseen loppusummaan perustuva maksu olisi säätiöiden kannalta paremmin ennakoitavissa. Säätiön tuottoihin liittyvä vuotuinen vaihtelu tekisi myös maksukertymästä suhdanteista riippuvaisen, vaikka säätiövalvonnan kustannuksissa ei vastaavaa vaihtelua ole juurikaan havaittavissa. Näin ollen valvontamaksun määrä ehdotetaan määrättäväksi taseen loppusummaan sidotun porrastetun maksutaulukon mukaan. Siinä tapauksessa että tasetta ei ole vielä laadittu tai sitä ei muusta syystä ole säätiölain mukaisti toimitettu Patentti- ja rekisterihallitukselle, voidaan periä alin mahdollinen valvontamaksu.

2 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksellä pyritään saavuttamaan Patentti- ja rekisterihallituksen suorittaman säätiövalvonnan kustannusvastaavuus. Edellä esitetyn perusteella tämä olisi tarkoituksenmukaista toteuttaa korvaamalla nykyinen vuosiselvitys ilmoituksen käsittelymaksu säätiön valvontamaksulla. Perustuslakivaliokunnan käytännön mukaan valvontaan liittyvät maksut on pitkälti katsottu perustuslain 81 §:n näkökulmasta veroiksi. Säätiön valvontamaksut olisivat valtiosääntöoikeudellisesti katsoen veroja. Maksusta olisi säädettävä lailla, joka

sisältää säännökset verovelvollisuuden ja veron suuruuden perusteista sekä verovelvollisen oikeusturvasta. Koska verot on tuloutettava valtion talousarvioon, säädettävä maksu tuloutetaan valtion talousarvioon ja tarkoitus on, että vastaava määräraha osoitetaan Patentti- ja rekisterihallitukselle. Olisi erittäin tärkeää varmistaa, että säätiön valvontamaksulla kerättävät varat ohjattaisiin lyhentämättöminä kattamaan Patentti- ja rekisterihallituksen säätiövalvonnasta aiheutuvia kuluja.

Laissa säädettäisiin verovelvollisuuden ja veron suuruuden perusteista. Valvontamaksu ehdotetaan määrättäväksi säätiön taseen lopsummaan sidotun porrastetun maksutaulukon mukaan. Maksun porrastuksella voidaan turvata pienimuotoisen säätiötoiminnan edellytykset jatkossakin. Patentti- ja rekisterihallitus saa maksun määräämiseksi tarpeelliset tiedot säätiön tuloslaskelmasta ja taseesta, jotka säätiölain 13 §:n 2 momentin mukaisesti tulee kuuden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä toimittaa Patentti- ja rekisterihallitukselle.

Laissa säädettäisiin verovelvollisen oikeusturvasta. Laki sisältäisi verotuksen toimittamisen kannalta välttämättömät säännökset maksun oikaisemisesta maksuvelvollisen sekä maksunsaajan hyväksi. Lisäksi laissa säädettäisiin muutoksenhausta. Säätiön valvontamaksua koskevaan päätökseen haettaisiin oikaisua Patentti- ja rekisterihallitukselta. Patentti- ja rekisterihallituksen oikaisuvaatimuksen johdosta tekemään päätökseen haettaisiin muutosta Helsingin hallinto-oikeudelta. Muutoksenhaku korkeimpaan hallinto-oikeuteen olisi mahdollista vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

3 Esityksen vaikutukset

3.1 Taloudelliset vaikutukset

Säätiön vuosiselvitysilmoituksen käsittelemä maksun korvaaminen säätiöiltä perittävällä säätiön valvontamaksuksi kutsutulla verolla merkitsisi muutosta valvontamaksutulojen budjetointiin valtion talousarviossa. Patentti- ja rekisterihallituksen valvontamaksutuloja ei voitaisi esityksen toteuttamisen myötä enää

nettobudjetoida viraston toimintamenomomentille, vaan tulot tulisi tulouttaa valtion talousarvioon bruttomääräisinä tuloina. Valvonnasta aiheutuvien menojen maksamista varten tulisi varata tarvittava määräraha viraston toimintamenomomentille.

Säätiöiden kannalta ehdotettu valvontamaksu merkitsee pienimpiä säätiöitä lukuun ottamatta merkittävää korotusta säätiövalvonnasta perittäviin maksuihin.

3.2 Hallinnolliset vaikutukset

Viranomaistoiminnan kannalta maksulla turvataan tehokkaan säätiövalvonnan edellytykset jatkossakin, mitä on säätiöihin liittyvien yhteiskunnallisten ja taloudellisten arvojen kannalta pidettävä tärkeänä. Esityksellä ei ole välittömiä henkilöstövaikutuksia, koska maksupäätökset tehtäisiin säätiörekisterille toimitetuista tiedoista koneellisesti.

Esitys ei myöskään lisää säätiöiden hallinnollista taakkaa, koska maksun määräämisen kannalta tarpeelliset tiedot toimitetaan jo nykyisin vuosiselvityksen yhteydessä. Lisäksi maksulla korvataan nykyinen vuosiselvityksen käsittelymaksu.

4 Riippuvuus muista esityksistä

Esitys liittyy vuoden 2014 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Oikeusministeriössä on vireillä säätiölain uudistaminen. Säätiölain uudistamista arvioineen työryhmän mietintö on julkaistu 15 päivänä toukokuuta 2013. Tämä esitys ei liity välittömästi säätiölain uudistamiseen, vaan säätiölain uudistamistyöryhmän mietinnöstä seuraavat mahdolliset muutokset säätiövalvontaan ja sen rahoitukseen arvioidaan työryhmän ehdotuksen jatkovalmistelun yhteydessä.

5 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriössä. Keskeisimpien sidosryhmien kannat on selvitetty vuonna 2013 suoritettulla lausuntokierroksella. Lausunnot on saatu seuraavilta tahoilta: [...]

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotuksen perustelut

1 §. Lain soveltamisala. Pykälän 1 momentin mukaan ehdotetaan säätiöiden valvontaa varten kerättäväksi säätiöiltä valtiolle vuotuista säätiön valvontamaksua. Vuosittainen säätiön valvontamaksu on valtiosääntöoikeudellisesti katsoen vero, joten valvontamaksusta säädettäisiin lailla ja maksutulot tuloutettaisiin bruttomääräisinä tuloina valtion talousarviossa.

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 27 §:n 1 momentin 8 ja 36 kohdan mukaan valtakunnalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat yhdistyksiä ja säätiöitä, yhtiöitä ja muita yksityisoikeudellisia yhteisöjä sekä veroja ja maksuja. Sen vuoksi ehdotettava valvontamaksu, joka olisi säätiön taseen perusteella maksutaulukon mukaisesti määräytyvä kiinteä maksu, on valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluva ja ehdotettu laki tulisi sovellettavaksi myös Patentti- ja rekisterihallituksen Ahvenanmaalla valvomiin säätiöihin.

Pykälän 2 momentin mukaan säätiön valvontamaksua olisivat velvollisia maksamaan kaikki Patentti- ja rekisterihallituksen säätiörekisteriin merkityt säätiöt.

Pykälän 3 momentin mukaan lakia ei kuitenkaan sovellettaisi säätiölain 16 §:ssä tarkoitettuihin säätiöihin eli säätiöihin, joiden hallituksena on julkinen viranomainen tai yleisen laitoksen hallitus.

2 §. Säätiön valvontamaksu. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin säätiön valvontamaksun perusteesta. Maksu määräytyisi säätiön viimeisimmän vahvistetun taseen loppusumman perusteella. Patentti- ja rekisterihallitus saa maksun määräämiseksi tarpeelliset tiedot säätiön tuloslaskelmasta ja taseesta, jotka säätiölain 13 §:n 2 momentin mukaisesti tulee kuuden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä toimittaa Patentti- ja rekisterihallitukselle.

Pykälän 2 momentti sisältäisi taseen loppusummaan sidotun maksutaulukon. Varallisuudeltaan suuremmille säätiöille säädettäisiin korkeampi valvontamaksu kuin pienemmille. Maksu määräytyisi maksutaulukon

mukaisesti 120 euroksi, kun taseen loppusumma on enintään 100 000 euroa, 250 euroksi, kun taseen loppusumma on yli 100 000 euroa mutta enintään 10 000 000 euroa tai 500 euroksi, kun taseen loppusumma on yli 10 000 000 euroa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin maksun määräytymisestä siinä tapauksessa, ettei tasetietoja ole saatavilla. Säännöksen mukaan määräytyisi valvontamaksu esimerkiksi vasta perustetun säätiön osalta. Jos tasetta ei ole vielä laadittu tai sitä ei muusta syytä ole säätiölain mukaisesti toimitettu Patentti- ja rekisterihallitukselle, voidaan periä maksutaulukon alin mahdollinen valvontamaksu. Jos säätiö on laiminlyönyt vuosiselvityksen tekemisen, voidaan maksupäätöstä oikaista ja maksamatta jäänyt osuus periä jälkikäteen lain 6 §:n mukaisesti.

Pykälän 4 momentin mukaan maksuvelvolliselle ei palauteta perittyä valvontamaksua tai osaa siitä, jos maksuvelvollisuus päättyy kesken kalenterivuoden, esimerkiksi jos säätiö lakkautetaan.

3 §. Toimivaltainen viranomainen. Toimivaltainen viranomainen maksujen määräämisessä ja perimisessä olisi Patentti- ja rekisterihallitus.

4 §. Säätiön valvontamaksujen suorittaminen. Pykälän 1 momentin mukaan säätiön valvontamaksut erääntyisivät maksettavaksi kalenterivuosittain Patentti- ja rekisterihallituksen määräämänä ajankohtana. Patentti- ja rekisterihallitus määräisi valvontamaksun suuruuden lain 2 §:n mukaisesti ja lähettäisi säätiölle maksupäätöksen. Maksupäätös on lähetettävä viimeistään 30 päivää ennen eräpäivää.

Pykälän 2 momentin mukaan Patentti- ja rekisterihallitus voisi antaa yksityiskohtaisia, lähinnä teknisluonteisia määräyksiä maksumenettelystä.

5 §. Oikaisu maksuvelvollisen hyväksi. Pykälään sisältyisi normaali verotuksen toimitamisen kannalta välttämätön säännös maksun oikaisusta maksuvelvollisen hyväksi.

6 §. Oikaisu maksunsaajan hyväksi. Pykälään sisältyisi normaali verotuksen toimitta-

misen kannalta välttämätön säännös maksun oikaisusta maksunsaajan hyväksi.

7 §. Muutoksenhaku. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin oikaisuvaatimuksen tekemisestä. Säätiön valvontamaksua koskevaan päätökseen haettaisiin oikaisua Patentti- ja rekisterihallitukselta. Hallintolain (434/2003) 7 a luvussa on vuonna 2010 voimaan tulleet yleissäännökset oikaisuvaatimuksen tekemisestä. Näiden mukaan oikaisuvaatimus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Hallintolain 46 §:ssä säädetään myös velvollisuudesta antaa oikaisuvaatimusohjeet. Kun ehdotettavassa laissa ei ole tarkoitus poiketa hallintolain oikaisuvaatimusta koskevista yleissäännöksistä, ei ole syytä erikseen säätää oikaisuvaatimusmenetelystä, vaan on riittävää viitata tältä osin hallintolakiin.

Pykälän 2 momentin mukaan Patentti- ja rekisterihallituksen oikaisuvaatimuksen johdosta tekemään päätökseen haettaisiin muutosta valittamalla siten kuin Patentti- ja rekisterihallituksesta annetussa laissa, (/2013) säädetään. [Lain kokonaisuudistus on Eduskunnan käsiteltävänä, HE 41/2013 pv]. Lain 7 §:n mukaan Patentti- ja rekisterihallituksen päätökseen saa, jollei muualla toisin säädetä, hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Pykälän 3 momentin mukaan muutoksenhaku hallinto-oikeuden päätökseen olisi mahdollista vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Oikeusministeriössä on yhteistyössä muiden ministeriöiden kanssa vireillä hanke valituslupajärjestelmän laajentamiseksi uusiin asiaryhmiin, joissa ylintä oikeusastetta edeltäviä oikeussuojakeinoja voidaan asian laatu huomioon ottaen pitää useimmissa tapauksissa riittävänä. Ehdotettujen korkeinta hallinto-oikeutta edeltävien pykälän 1 ja 2 momentissa säädettyjen muutoksenhakujärjestelmien on arvioitu turvaavan asian laadun ja merkittävyyden edellyttämät oikeusturvan takeet.

8 §. Maksujen perintä. Säätiön valvontamaksu olisi mahdollista periä ilman ulosotto-perustetta siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään.

9 §. Tietojenantovelvollisuus. Pykälän mukaan säätiön olisi pyynnöstä annettava Patentti- ja rekisterihallitukselle tässä laissa säädettyjen maksujen määräämistä varten tarvittavat tiedot. Säätiön valvontamaksu määrätään pääsääntöisesti niiden tietojen perusteella, jotka säätiö on säätiölain 13 §:n mukaan velvollinen toimittamaan Patentti- ja rekisterihallitukselle. Säätiön olisi kuitenkin pyynnöstä annettava Patentti- ja rekisterihallitukselle muitakin ehdotettavassa laissa säädettyjen maksujen määräämistä varten tarvittavia tietoja.

10 §. Voimaantulo. Pykälä sisältäisi voimaantulosäännöksen.

2 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2014.

3 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Valtion verosta säädetään perustuslain 81 §:n 1 momentin mukaan lailla, joka sisältää säännökset verovelvollisuuden ja veron suuruuden perusteista sekä verovelvollisen oikeusturvasta. Valtion viranomaisten virkatoimien, palvelujen ja muun toiminnan maksullisuuden ja maksujen suuruuden yleisistä perusteista säädetään perustuslain 81 §:n 2 momentin mukaan lailla. Perustuslakia koskevan hallituksen esityksen (HE 1/1998 vp) perusteluiden mukaan valtion veroa koskevassa laissa tulee säätää verovelvollisuuden ja veron suuruuden perusteista. Laista tulee yksiselitteisesti ilmetä verovelvollisuuden piiri. Lain säännösten tulee myös olla sillä tavoin tarkkoja, että lakia soveltavien viranomaisten harkinta veroa määrittäessä on sidottua harkintaa. Lisäksi verolaissa edellytetään säädettäväksi, miten verovelvollinen voi saada oikeusturvaa hakemalla muutosta verotuspäätökseen.

Eduskunnan perustuslakivaliokunta on arvioinut ehdotetun lain kaltaista valvontamaksua vuonna 2002 uutta viestintämarkkinalakia koskevan hallituksen esityksen (HE 112/2002 vp, PeVL 61/2002 vp) käsittelyn yhteydessä. Tuossa yhteydessä perustuslakivaliokunta linjasi eräitä maksuja, joissa oli

mukana myös valvontamaksuja, koskevat perusteet, joita sittemmin on sovellettu viestintämarkkinoiden, postitoiminnan, eri liikennemuotojen, finanssimarkkinoiden sekä lääkkeiden valvontaan.

Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan valvontaan liittyvät maksut on pitkälti katsottu perustuslain 81 §:n näkökulmasta veroiksi. Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan veron keskeisiä tunnusmerkkejä ovat suorituksen vastikkeettomuus, pakollisuus sekä tuotantokustannusten ylittäminen, jos suoritus kannetaan jonkin palvelun tai hyödykkeen yhteydessä. Valtiosääntöisille maksuille on ominaista, että ne ovat korvauksia tai vastiketta julkisen vallan palveluista; jos vastikesuhdetta ei ole, niin tällaiset rahasuoritukset valtiolle ovat sen sijaan veroja valtiosääntöoikeudellisessa mielessä (PeVL 61/2002 vp s. 5/II, PeVL 66/2002 vp. s. 3/II, PeVL 67/2002 vp, s. 3/II). Rahasuorituksen mahdollisella rajoitetulla käyttötarkoituksella ei ole merkitystä suorituksen valtiosääntöoikeudellisen luonteen arvioinnissa. Jos rahasuoritus peritään yleisesti jonkin toiminnan rahoittamiseen esimerkiksi virastolle tiettyjen laissa säädettyjen tehtävien hoitamisesta aiheutuneiden kustannusten korvaamiseen, kysymyksessä on pikemminkin valtiosääntöoikeudellinen vero kuin maksu.

Ehdotettu sääntely merkitsisi valtiosääntöoikeudellisesti uuden veron käyttöönottoa. Siksi ehdotettava laki sisältäisi perustuslain edellyttämät säännökset verovelvollisuuden ja veron suuruuden perusteista sekä verovelvollisen oikeusturvasta. Näin ollen ehdotus ei ole ongelmallinen perustuslain 81 §:n kanalta.

Perustuslain 21 §:n mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Pykälän 2 momentin mukaan oikeus hakea muutosta samoin kuin muut oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon takeet turvaan lailla. Perustuslakivaliokunta on hiljattain antamassaan lausunnossa pitänyt tarpeel-

lisena tarkistaa kantaansa hallinto-oikeudellisen valituslupajärjestelmän poikkeuksellisuudesta todeten lisäksi, että valituslupajärjestelmään ja sen laajentamiseen ei enää ole perusteita suhtautua lähtökohtaisen pidättyvästi (PeVL 32/2012 vp). Hallinto-oikeudellista muutoksenhakujärjestelmää on sen sijaan syytä arvioida kokonaisuutena, josta valitusmahdollisuus korkeimpaan hallinto-oikeuteen muodostaa yhden osan. Valituslupajärjestelmän hyväksyttävyyttä ja oikeasuhtaisuutta on syytä kussakin tapauksessa arvioida valiokunnan aiemman käytännön pohjalta.

Perustuslain 21 §:n kannalta asiaa tarkasteltaessa keskeistä on varmistua siitä, että muutoksenhakujärjestelmä kokonaisuutena turvaa sekä oikeusturvan saatavuuden ja riittävyys, että asian käsittelyn niin joutuisasti kuin se on oikeusturvavaatimuksen valossa mahdollista. Huomiota tulisi kiinnittää siihen, turvaavatko korkeinta hallinto-oikeutta edeltävät muutoksenhakujärjestelyt kyseisessä asiaryhmässä asian laadun ja merkittävyyden edellyttämät oikeusturvatakeet. (PeVL 32/2012 vp, PeVL 33/2012 vp, PeVL 35/2009 vp, PeVL 33/2008 vp).

Lakiehdotuksen 7 §:n mukainen sääntely merkitsee sitä, että kaikki ehdotetun lain nojalla tehtävät hallinto-oikeuden päätökset kuuluvat valituslupajärjestelmän piiriin. Oikeusturvan takeiden kannalta on olennaista, että Patentti- ja rekisterihallituksen päätöksiin haettaisiin jatkossa muutosta riippumattomalta tuomioistuimelta, hallinto-oikeudelta, jossa noudatettava oikeudenkäyntimenettely täyttää perustuslain 21 §:ssä oikeudenmukaiselle oikeudenkäynnille asetetut vaatimukset. Valituslupajärjestelmä todennäköisesti lyhentää keskimääräisiä asioiden käsittelyaikoja tällaisissa asioissa. Tapauskohtaista tarvetta saada asia ylimmän tuomioistuimen käsiteltäväksi turvaa näissä tapauksissa puolestaan se, että korkeimman hallinto-oikeuden on myönnettävä valituslupa, jos siihen on jokin hallintolainkäyttölain 13 §:n 2 momentissa mainittu peruste. Ehdotettu valituslupasääntely ei kaiken kaikkiaan muodostu ongelmalliseksi perustuslain 21 §:n kanalta.

Edellä esitetyistä syistä lakiehdotus täyttää perustuslaissa asetetut vaatimukset, ja laki

voidaan säätää tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

säätiön valvontamaksusta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain soveltamisala

Säätiöiden valvontaa varten suoritetaan valtiolle vuotuista säätiön valvontamaksua sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

Valvontamaksua peritään Patentti- ja rekisterihallituksen pitämään säätiörekisteriin merkityiltä säätiöiltä.

Tätä lakia ei sovelleta säätiölain (109/1930) 16 §:ssä tarkoitettuihin säätiöihin.

2 §

Säätiön valvontamaksu

Säätiön valvontamaksun suuruus määräytyy säätiön viimeisimmän vahvistetun taseen loppusumman mukaan.

Valvontamaksua suoritetaan seuraavasti:

Taseen loppusumma	Valvontamaksu
Enintään 100 000 euroa	120 euroa
Yli 100 000 euroa, kuitenkin enintään 10 000 000 euroa	250 euroa
Yli 10 000 000 euroa	500 euroa

Jos tasetta ei ole laadittu tai sitä ei ole toimitettu Patentti- ja rekisterihallitukselle, voidaan periä 2 momentin mukainen alin mahdollinen valvontamaksu.

Jos maksuvelvollisuus päättyy kesken kalenterivuoden, ei maksuvelvolliselle palaute- ta perittyä valvontamaksua tai osaa siitä.

3 §

Toimivaltainen viranomainen

Säätiön valvontamaksun määrää ja perii vuosittain Patentti- ja rekisterihallitus.

4 §

Säätiön valvontamaksujen suorittaminen

Säätiön valvontamaksu erääntyy maksettavaksi kalenterivuosittain Patentti- ja rekisterihallituksen määräämänä ajankohtana. Patentti- ja rekisterihallituksen on lähetettävä maksupäätös säätiölle viimeistään 30 päivää ennen eräpäivää.

Patentti- ja rekisterihallitus voi antaa tarkempia määräyksiä maksumenettelystä.

5 §

Oikaisu maksuvelvollisen hyväksi

Jos maksuvelvolliselle on virheen johdosta määrätty liikaa maksua, maksupäätös on oikaistava, jollei asiaa ole valitukseen annetulla päätöksellä ratkaistu. Oikaisu maksuvelvollisen hyväksi voidaan tehdä vuoden kuluessa maksun määräämistä seuraavan kalenterivuoden alusta.

6 §

Oikaisu maksunsaajan hyväksi

Jos maksuvelvolliselle on laskuvirheen tai siihen verrattavan erehdyksen vuoksi taikka sen johdosta, ettei asiaa ole joltakin osalta tutkittu, jäänyt määräämättä säädetty maksu tai osa siitä, maksupäätös on oikaistava, jollei

asiaa ole valitukseen annetulla päätöksellä ratkaistu. Oikaisu maksunsaajan hyväksi voidaan tehdä vuoden kuluessa sitä seuraavan kalenterivuoden alusta, jolloin maksu määrättiin tai olisi pitänyt määrätä.

7 §

Muutoksenhaku

Säätiön valvontamaksua koskevaan päätökseen haetaan oikaisua Patentti- ja rekisterihallitukselta siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään.

Patentti- ja rekisterihallituksen oikaisuvaatimuksen johdosta tekemään päätökseen haetaan muutosta valittamalla siten kuin Patentti- ja rekisterihallituksesta annetussa laissa (706/2007) säädetään.

Edellä 2 momentissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

8 §

Maksujen perintä

Säätiön valvontamaksu on suoraan ulosotokelpoinen. Valvontamaksun perimiseen sovelletaan, mitä verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään.

9 §

Tietojenantovelvollisuus

Säätiön on pyynnöstä annettava Patentti- ja rekisterihallitukselle tässä laissa säädettyjen maksujen määrittämistä varten tarvittavat tiedot.

10 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2013.

Helsingissä päivänä kuuta 2013

Pääministeri

JYRKI KATAINEN

Työministeri *Lauri Ihalainen*

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY

BEGÄRAN OM UTLÅTANDE

30.5.2013

TEM/253/03.01.01/2013

Begäran om utlåtande om utkast till regeringens proposition om avgift för stiftelsetillsyn

Arbets- och näringsministeriet inledde i januari 2013 beredningen av regeringens proposition om införande av en avgift för stiftelsetillsyn. Bakgrunden till propositionen är täckningsunderskottet i den stiftelsetillsyn som Patent- och registerstyrelsen utövar. Arbetsmängden inom stiftelsetillsynen har under de senaste åren ökat i och med att frågor om stiftelsernas verksamhet och de rättsliga tolkningarna har tagits upp med större kraft än förut. Att finansiera stiftelsetillsynen med Patent- och registerstyrelsens prestationsbaserade avgifter har dock visat sig vara problematiskt. För att finansiera stiftelsetillsynen föreslås det att en årlig tillsynsavgift ska införas. I konstitutionell mening är det fråga om en avgift av skattenatur, som ska regleras genom lag.

Vi ber er framföra era eventuella skriftliga utlåtanden med anledning av utkastet senast **torsdagen den 15 augusti 2013** till

Arbets- och näringsministeriet
Registratorskontoret
PB 32
00023 Statsrådet
eller
kirjaamo@tem.fi

I utlåtandet ber vi er ange diarienumret **TEM/253/03.01.01/2013**.

Ytterligare upplysningar ges av överinspektör Mika Kotala, tfn 050 396 0974 eller mika.kotala@tem.fi samt av regeringsrådet Antti Riivari, tfn 050 563 5129 eller antti.riivari@tem.fi

Pekka Timonen
Överdirektör

Mika Kotala
Överinspektör

SÄNDLISTA

Justitieministeriet
 Finansministeriet
 Undervisnings- och kulturministeriet
 Social- och hälsovårdsministeriet
 Inrikesministeriet
 Miljöministeriet
 Statens revisionsverk
 Patent- och registerstyrelsen
 Delegationen för stiftelser och fonder rf
 Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta ry
 Eläkesäätiöyhdistys – Esy ry
 Alfred Kordelinin säätiö
 Aalto-korkeakoulusäätiö
 Alvar Aalto –säätiö
 Föreningen Konstsamfundet
 Helsingin diakonissalaitoksen säätiö
 Helsingin yliopiston tiedesäätiö
 Helsingin seudun opiskelija – asuntosäätiö
 ORTON invalidisäätiö
 Janny ja Antti Wihurin rahasto
 Kansan sivistysrahasto
 Koneen säätiö
 Lasten Päivän Säätiö
 Nuorisosäätiö
 Palkansaajasäätiö
 Raha-automaattiyhdistys
 Rinnekoti-säätiö
 SOSTE Suomen sosiaali- ja terveys ry
 Stadion –Säätiö
 Stiftelsen Arcada
 Stiftelsen för Åbo Akademi
 Suomen kulttuurirahasto
 Svenska litteratursällskapet i Finland r.f.
 Takuu-säätiö
 Tampereen vuokratalosäätiö (VTS)
 Turun kauppakorkeakoulu
 Urheiluopistosäätiö
 Yrjö Jahnsonin säätiö

BILAGOR

Utkast till regeringens proposition om avgift för stiftelsetillsyn

**Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag
om avgift för stiftelse tillsyn**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en lag om avgift för stiftelse tillsyn. Den nya lagen ska innehålla bestämmelser om en tillsynsavgift, som bestäms enligt stiftelsens balansomslutning och som ska ersätta den nuvarande avgiften för handläggning av årsredovisningar. Tillsynsavgiften ska i konstitutionell mening betraktas som en skatt. I lagen ska ingå bestämmelser om grunderna för skattskyldigheten och skattens storlek samt om den skattskyldiges rättsskydd. Avgiften

för stiftelse tillsyn ska fastställas och tas ut av Patent- och registerstyrelsen. Inkomsterna från tillsynsavgiften ska inkomstföras som bruttoinkomster i statsbudgeten. Avsikten är att ett motsvarande anslag ska anvisas Patent- och registerstyrelsen i statsbudgeten.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2014 och avses bli behandlad i samband med den.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 januari 2014.

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

1.1 Lagstiftning och praxis

Enligt 1 § i lagen om Patent- och registerstyrelsen (575/1992) hör förändret av stiftelse registret och tillsynen över stiftelser till Patent- och registerstyrelsens uppgifter. Enligt 13 § i lagen om stiftelser (109/1930) ska Patent- och registerstyrelsen tillse att stiftelsens förvaltning handhas enligt lag och stiftelsens stadgar. Tillsynen genomförs genom granskning av den årsredovisning som stiftelsen lämnar in. Stiftelserna ska lämna in sina årsredovisningar till Patent- och registerstyrelsen inom sex månader från räkenskapsperiodens utgång. Årsredovisningen ska omfatta verksamhetsberättelse, resultaträkning, balansräkning med noter, specifikationer till balansräkningen och revisionsberättelse. Patent- och registerstyrelsen tar för handläggning av en årsredovisning för närvarande ut en avgift på 100 euro. Stiftelsen ska vid behov även lämna Patent- och register-

styrelsen andra uppgifter om sin verksamhet vilka behövs för tillsynen. Patent- och registerstyrelsen har, när skäl föreligger, rätt att verkställa granskning av en stiftelses räkenskaper och förvaltning och även på annat sätt granska stiftelsens verksamhet.

Patent- och registerstyrelsen är ett nettobudgeterat ämbetsverk, som ska täcka alla sina kostnader med intäkterna från sina kunder. Endast föreningsregistrets verksamhet stöds med medel ur statsbudgeten av samhällspolitiska skäl.

Om de allmänna grunderna för när statliga prestationer ska vara avgiftsbelagda och för avgifternas storlek föreskrivs i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992). Patent- och registerstyrelsens nettobudgetering genomförs med stöd av lagen om avgifter för patent- och registerstyrelsens prestationer (1032/1992), på så sätt att de avgifter som enligt kriterier som närmare bestäms i lagen ska tas ut för prestationerna bestäms så att de till fullo motsvarar de kostnader som orsakas av prestationerna.

I maj 2013 var 2841 stiftelser i Finland införda i det stiftelseregister som förs av Pa-

tent- och registerstyrelsen. Arbetsmängden inom den stiftelsetillsyn som Patent- och registerstyrelsen utövar har under de senaste åren avsevärt ökat i och med att frågor om stiftelsernas verksamhet och de rättsliga tolkningarna har tagits upp med större kraft än förut. Till följd därav har också kostnaderna för stiftelsetillsynen ökat. Enligt Patent- och registerstyrelsens kostnadsmotsvarighetskalkyl kan man sluta sig till att det årliga underskottet för stiftelsetillsynen för närvarande är cirka 300 000 – 400 000 euro. Underskottet påverkas i hög grad av kostnaderna för pågående rättegångar och behovet i varje enskilt fall att anlita utomstående experter, t.ex. i utförandet av specialgranskningar.

Justitieministeriet tillsatte den 5 januari 2012 en arbetsgrupp för att bereda en revidering av lagen om stiftelser. Arbetsgruppens betänkande publicerades den 15 maj 2013 (JM betänkanden och utlåtanden 23/2013, revidering av lagstiftningen om stiftelser). I betänkandet utvärderas bl.a. stiftelsetillsynen och finansieringen av den. De fortsatta åtgärder som förutsätts i utvärderingen avses bli fastställda i samband med den fortsatta beredningen av arbetsgruppens betänkande.

1.2 Bedömning av nuläget

I lagen om stiftelser ingår bestämmelser om ett betydande tillsynsansvar för statliga myndigheter. Tillsynen över stiftelser måste anses vara behövlig för samhället på grund av de stora ekonomiska värden som är förknippade med stiftelserna. Stiftelserna har till exempel ingen sådan ägarkontroll, som är typisk för aktiebolag.

Det ständiga täckningsunderskottet i stiftelsetillsynen förutsätter åtgärder för att återställa kostnadsmotsvarigheten. Storleken på den avgift som staten tar ut för Patent- och registerstyrelsens offentligrättsliga prestation ska motsvara beloppet av statens totalkostnader för prestationen. I fråga om den nuvarande handläggningsavgiften för årsredovisningar innebär detta i praktiken att avgiften kan täcka de kostnader som handläggningen av en redovisning orsakar. Att täcka kostnaderna för Patent- och registerstyrelsens övriga tillsynsuppgifter med handläggningsavgiften för årsredovisningar skulle inte vara förenligt med principerna i lagen om avgifter

för patent- och registerstyrelsens prestationer.

Som alternativa sätt att lösa problemet med en finansiering som inte täcker kostnaderna har övervägts budgetfinansiering, införande av nya prestationer i enlighet med lagen om grunderna för avgifter till staten eller en årlig tillsynsavgift.

Att anvisa budgetmedel för stiftelsetillsynen har inte ansetts ändamålsenligt. De som har bildat en stiftelse har valt denna verksamhetsform för att den bäst lämpar sig för deras egna syften. Då är det lämpligt att kostnaderna för tillsynsverksamheten täcks med avgifter som riktas till stiftelserna.

En annan möjlighet som har diskuterats är huruvida fler avgifter än nu bör tas ut för tillsynsutövarns enskilda prestationer (produktifiering). Enligt 6 § 1 mom. i lagen om grunderna för avgifter till staten ska storleken på den avgift som staten uppbär för en offentligrättslig prestation motsvara beloppet av statens totalkostnader för prestationen (självkostnadsvärdet). Enligt 3 § 2 mom. i lagen om avgifter för patent- och registerstyrelsens prestationer kan storleken på avgiften för en offentligrättslig prestation dock bestämmas på basis av kostnadsmotsvarighet enligt prestationsgrupp. Det är oklart i vilken mån det skulle vara möjligt att ta ut åtgärdsavgifter för sådana prestationer av Patent- och registerstyrelsen som inte baserar sig på tillsynsobjektets ansökan. Det grundläggande kravet för uttagande av en prestationsbaserad avgift är att den hänför sig till ett specificerat tillsynsobjekt. Dessutom förutsätts det att priset på prestationen ska motsvara de totala kostnader som tillhandahållandet av prestationen orsakar. Nackdelen med en produktifiering av de granskningar som hänför sig till stiftelsetillsynen, dvs. uttagandet av separata granskningsavgifter är prestationernas slumpmässighet och åtgärdernas höga pris. Den negativa effekten av produktifiering accentueras när man beaktar att betalaren inte själv beställer produkten, vilket den som betalar åtgärdsavgifter enligt lagen om grunderna för avgifter till staten i allmänhet gör.

När granskningsobjektet är en liten stiftelse som ska övervakas, kan en granskningsavgift som baserar sig på faktiska kostnader avsevärt höja tillsyns- och granskningsavgifterna. Eftersom det inte kan förutsättas att tillsynsmyndigheten är helt säker på att enbart en tillsynsåtgärd ska inledas, är det oundvikligt att en del av tillsynsåtgärderna i efterhand vi-

sar sig vara obefogade. I en sådan situation skulle det vara oskäligt att hos granskningsobjektet ta ut ersättning för de kostnader som åtgärderna har orsakat. Man bör också beakta att granskningarna inte medför nytta enbart för den stiftelse som granskas utan de främjar allmänt taget det förtroende som stiftelseverksamheten åtnjuter.

Av ovannämnda orsaker skulle det vara ändamålsenligt att finansiera tillsynsverksamheten med en tillsynsavgift som tas ut jämbördigt hos alla stiftelser, varvid avgifterna inte skulle hänföra sig enbart till den stiftelse som råkar ut för granskning. Genom en avgift som tas ut på detta sätt skulle det vara möjligt att allmänt trygga förutsättningarna för en effektiv stiftelsetillsyn och samtidigt beakta ovannämnda aspekter.

Även om tillsynsavgifterna inte skulle riktas till enskilda åtgärder som gäller granskningsobjektet, skulle det dock vara ändamålsenligt att relatera storleken på avgiften för stiftelsetillsynen till den arbetsmängd som respektive stiftelse uppskattas orsaka Patent- och registerstyrelsen. Avsikten med propositionen är dock inte att avsevärt försvåra förutsättningarna för stiftelseverksamhet i liten skala. Av denna orsak föreslås en gradering av avgiften, som binds vid ett nyckeltal som beskriver myndighetens arbetsmängd. Genom en gradering av avgiften kan man trygga förutsättningarna i synnerhet för stiftelseverksamhet i liten skala också i fortsättningen.

Arbetsmängden påverkas av bl.a. stiftelseverksamhetens omfattning och art. Dessutom bör grunden för avgiften vara så entydig som möjligt och orsaka så liten administrativ börda och så lite myndighetsarbete som möjligt. Som beräkningsgrund bör därför användas de uppgifter som stiftelserna även nu lämnar till Patent- och registerstyrelsen. Sådana är framför allt balansräkningen och resultaträkningen, som ingår i bokslutsuppgifterna. Som alternativa grunder för avgiften har övervägts balansomslutningen samt summan av intäkterna enligt resultaträkningen.

Den av justitieministeriet tillsatta arbetsgruppen för revidering av lagen om stiftelser föreslog i sitt betänkande att beräkningsgrunden ska vara de sammanräknade intäkterna. Arbets- och näringsministeriet har efter att ha bedömt frågan tillsammans med Patent- och registerstyrelsen dock ansett att det är motiverat att använda balansomslutningen. Balansomslutningen är det alternativ som lät-

tast kan plockas fram bland de uppgifter som årligen samlas in direkt från stiftelserna. Med användning av balansomslutningen skulle kostnaderna för uttagandet av avgiften därför minimeras. Däremot skulle man bli tvungen att från fall till fall räkna ut summan av intäkterna enligt resultaträkningen. Vid sidan av intäkterna bör man beakta kostnaderna enligt resultaträkningen, vilket också ökar myndighetens arbete. Avgiftsbesluten enligt balansräkningen skulle göras maskinellt, vilket skulle spara kostnader jämfört med intäkterna enligt resultaträkningen. Besparingen skulle vara uppskattningsvis cirka 25–30 euro per stiftelse. Varje kriterium som måste räknas ut separat ökar myndighetens arbete och tvinga den också att höja tillsynsavgifterna i motsvarande grad. Eftersom variationen i balansvärdet också är mindre än i variationen i intäkterna, skulle det inte förekomma någon större årlig variation i tillsynsavgiften. En avgift som baserar sig på balansomslutningen är ur stiftelsernas synvinkel mer förutsägbar. Den årliga variationen i stiftelsens intäkter skulle också göra ackumuleringen av avgifter beroende av konjunkturerna, fastän motsvarande variation i kostnaderna för stiftelsetillsynen nästan inte alls kan konstateras. Därför föreslås det att tillsynsavgiften fastställs enligt en graderad avgiftstabell som är bunden till balansomslutningen. I det fall att någon balansräkning inte ännu har upprättats eller av någon annan orsak inte har lämnats till Patent- och registerstyrelsen i enlighet med lagen om stiftelser, kan lägsta möjliga tillsynsavgift tas ut.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

Propositionen syftar till att uppnå kostnadsmotsvarighet i Patent- och registerstyrelsens stiftelsetillsyn. På grundval av det som ovan anförts är detta ändamålsenligt att genomföra genom att ersätta den nuvarande avgiften för handläggning av årsredovisningar med en avgift för stiftelsetillsyn. Enligt grundlagsutskottets praxis har avgifter för tillsyn i stor utsträckning betraktats som skatt enligt 81 § i grundlagen. Avgifterna för stiftelsetillsyn betraktas i konstitutionell mening som skatter. Bestämmelserna om avgiften ska utfärdas genom en lag, som innehåller bestämmelser om grunderna för skattskyl-

digheten och skattens storlek samt om den skattskyldiges rättsskydd. Eftersom skatter ska inkomstföras i statsbudgeten, inkomstför den kommande avgiften i statsbudgeten och avsikten är att motsvarande anslag ska anvisas Patent- och registerstyrelsen. Det är synnerligen viktigt att se till att de medel som samlas in genom tillsynsavgiften oavkortade går till att täcka de kostnader som stiftelse-tillsynen orsakar Patent- och registerstyrelsen.

I lagen ska ingå bestämmelser om grunderna för skattskyldigheten och skattens storlek. Det föreslås att tillsynsavgiften fastställs enligt en graderad avgiftstabell som är bunden till balansomslutningen. Genom en gradering av avgiften kan man trygga förutsättningarna för stiftelseverksamhet i liten skala också i fortsättningen. Patent- och registerstyrelsen får för fastställande av avgiften tillräckliga uppgifter från stiftelsens resultaträkning och balansräkning, som enligt 13 § 2 mom. i lagen om stiftelser ska tillställas Patent- och registerstyrelsen inom sex månader från räkenskapsperiodens utgång.

I lagen ska föreskrivas om den skattskyldiges rättsskydd. Lagen ska dessutom innehålla för verkställandet av beskattningen nödvändiga bestämmelser om avgiftsrättelse till den betalningsskyldiges och betalningsmottagarens fördel. Dessutom ska lagen innehålla bestämmelser om ändringssökande. Omprövning av ett beslut i ett ärende som gäller avgift för stiftelsetillsyn ska få sökas hos Patent- och registerstyrelsen. I ett beslut som Patent- och registerstyrelsen fattat med anledning av begäran om omprövning ska ändring sökas hos Helsingfors förvaltningsdomstol. Sökande av ändring hos högsta förvaltningsdomstolen ska vara möjligt endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar bevärrstillstånd.

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Ekonomiska konsekvenser

Att ersätta avgiften för handläggning av årsredovisningar med en så kallad tillsynsavgift som tas ut hos stiftelserna, innebär en

förändring i budgeteringen av inkomsterna från tillsynsavgifter i statsbudgeten. Patent- och registerstyrelsens inkomster från tillsynsavgiften ska i och med att förslaget förverkligas inte längre kunna nettobudgeteras under ämbetsverkets omkostnadsmoment utan inkomsterna ska inkomstföras som bruttointkomster i statsbudgeten. För betalningen av de kostnader som tillsynen medför bör ett tillräckligt anslag reserveras under ämbetsverkets omkostnadsmoment.

För stiftelserna innebär den föreslagna tillsynsavgiften, utom för de minsta stiftelserna, en avsevärd höjning av de avgifter som ska tas ut för stiftelsetillsynen.

3.2 Konsekvenser för förvaltningen

För myndigheternas verksamhet tryggar avgiften förutsättningarna för en effektiv stiftelsetillsyn även i fortsättningen, vilket måste anses viktigt med tanke på de samhälleliga och ekonomiska värden som är förknippade med stiftelserna. Propositionen har inga direkta personalkonsekvenser, eftersom avgiftsbesluten ska göras maskinellt utifrån de uppgifter som har lämnats till stiftelseregistret.

Propositionen ökar inte heller stiftelsernas administrativa börda, eftersom de uppgifter som behövs för fastställande av avgiften redan nu ges in i samband med årsredovisningen. Dessutom ska avgiften ersätta den nuvarande avgiften för handläggning av årsredovisningar.

4 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2014 och avses bli behandlad i samband med den.

Vid justitieministeriet pågår en revidering av lagen om stiftelser. Ett betänkande från arbetsgruppen för revidering av lagen om stiftelser publicerades den 15 maj 2013. Denna proposition hänför sig inte direkt till revideringen av lagen om stiftelser, utan de eventuella ändringar som revideringsarbetsgruppens betänkande medför i stiftelsetillsynen och finansieringen av den bedöms i samband med den fortsatta beredningen av arbetsgruppens förslag.

5 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid arbets- och näringsministeriet. De viktigaste intressenternas ståndpunkter klarlades genom ett remissförfarande 2013. Utlåtanden har erhållits av följande remissinstanser: [...]

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1 §. *Lagens tillämpningsområde.* Enligt 1 mom. föreslås det att hos stiftelserna ska tas ut en årlig tillsynsavgift till staten för tillsynen över stiftelserna. Eftersom den årliga avgiften för stiftelsetillsynen i konstitutionell mening är en skatt, ska bestämmelser om tillsynsavgiften utfärdas genom lag och inkomsterna från avgiften ska inkomstföras som bruttobelopp i statsbudgeten.

Enligt 27 1 mom. 8 och 36 punkten i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om föreningar och stiftelser, bolag och andra privaträttsliga sammanslutningar samt skatter och avgifter. Därför faller den föreslagna tillsynsavgiften, som ska vara en fast avgift enligt en avgiftstabell baserad på stiftelsens balansomslutning, inom rikets lagstiftningsbehörighet och den föreslagna lagen ska tillämpas också på de stiftelser som Patent- och registerstyrelsen övervakar på Åland.

Enligt 2 mom. ska alla de stiftelser som är införda i Patent- och registerstyrelsens stiftelseregister vara skyldiga att betala tillsynsavgift.

Enligt 3 mom. ska lagen dock inte tillämpas på stiftelser som avses i 16 § i lagen om stiftelser, dvs. på stiftelser vars styrelse är en offentlig myndighet eller allmän inrättningsstyrelse.

2 §. *Avgift för stiftelsetillsyn.* I 1 mom. ska föreskrivas om grunden för avgiften för stiftelsetillsyn. Avgiften ska bestämmas enligt stiftelsens senaste fastställda balansomslutning. Patent- och registerstyrelsen får de uppgifter som behövs för fastställande av avgiften från stiftelsens resultaträkning och balansräkning, som enligt 13 § 2 mom. i lagen om stiftelser ska tillställas Patent- och registerstyrelsen inom sex månader från räkenskapsperiodens utgång.

2 mom. ska innehålla en avgiftstabell som är bunden till balansomslutningen. För stiftelser med större förmögenhet ska föreskrivas en högre tillsynsavgift än för stiftelser med mindre förmögenhet. Avgiften ska enligt avgiftstabellen bestämmas till 120 euro, när balansomslutningen är högst 100 000 euro, till 250 euro, när balansomslutningen är över 100 000 euro men högst 10 000 000 euro eller till 500 euro, när balansomslutningen är över 10 000 000 euro.

1 mom. 3 ska föreskrivas om fastställandet av avgiften i det fall att inga uppgifter om balansräkningen finns tillgängliga. Enligt bestämmelsen ska tillsynsavgift bestämmas t.ex. för en nybildad stiftelse. Om balansräkning inte har upprättats eller av någon annan orsak inte har lämnats till Patent- och registerstyrelsen, kan lägsta möjliga tillsynsavgift enligt avgiftstabellen tas ut. Om stiftelsen har försummat att göra en årsredovisning, kan avgiftsbeslutet rättas och den obetalda delen tas ut i efterhand enligt 6 §.

Enligt 4 mom. återbetalas inte en uttagen tillsynsavgift eller en del av den, om betalningsskyldigheten upphör under kalenderåret, t.ex. om stiftelsen läggs ned.

3 §. *Behörig myndighet.* Behörig myndighet vid fastställande och uttagande av avgifter ska vara Patent- och registerstyrelsen.

4 §. *Betalning av avgifterna för stiftelsetillsyn.* Enligt 1 mom. förfaller tillsynsavgifterna till betalning varje kalenderår vid en tidpunkt som fastställs av Patent- och registerstyrelsen. Patent- och registerstyrelsen ska fastställa tillsynsavgiftens storlek i enlighet med 2 § och sända avgiftsbeslutet till stiftelsen. Avgiftsbeslutet ska sändas senast 30 dagar före förfallodagen.

Enligt 2 mom. ska Patent- och registerstyrelsen få utfärda närmare föreskrifter, närmast av teknisk natur, om betalningsförfarandet.

5 §. *Rättelse till den betalningsskyldiges fördel.* Paragrafen föreslås innehålla en sedvanlig, för verkställandet av beskattningen nödvändig bestämmelse om avgiftsrättelse till den betalningsskyldiges fördel.

6 §. *Rättelse till betalningsmottagarens fördel.* Paragrafen föreslås innehålla en sedvanlig, för verkställandet av beskattningen nödvändig bestämmelse om avgiftsrättelse till betalningsmottagarens fördel.

7 §. *Ändringssökande.* I 1 mom. föreslås bestämmelser om begäran av omprövning. Omprövning av ett beslut i ett ärende som

gäller avgift för stiftsetillsyn ska få sökas hos Patent- och registerstyrelsen. I 7 a kap. i förvaltningslagen (434/2003) finns allmänna bestämmelser om omprövningsbegäran som trädde i kraft 2010. Enligt dem ska en begäran om omprövning göras inom 30 dagar från delfåendet av beslutet. I 46 § i förvaltningslagen föreskrivs också om skyldigheten att ge anvisningar om hur man begär omprövning. Eftersom man i den föreslagna lagen inte har för avsikt att avvika från de allmänna bestämmelserna om omprövningsbegäran i förvaltningslagen, finns det inget skäl att föreskriva om omprövningsförfarandet, utan det räcker med att i detta avseende hänvisa till förvaltningslagen.

Enligt 2 mom. ska i ett beslut som Patent- och registerstyrelsen fattat med anledning av begäran om omprövning få sökas ändring genom besvär på det sätt som föreskrivs i lagen om Patent- och registerstyrelsen (/2013). [En *totalreform av lagen är under behandling i riksdagen, RP 41/2013 rd*]. Enligt 7 § får ändring i ett beslut av Patent- och registerstyrelsen, om inte annat föreskrivs någon annanstans, sökas genom besvär hos Helsingfors förvaltningsdomstol på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Enligt 3 mom. ska sökande av ändring i förvaltningsdomstolens beslut vara möjligt endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. Vid justitieministeriet pågår i samarbete med andra ministerier ett projekt för utvidgning av systemet med besvärstillstånd till nya ärendekategorier, där rättsmedel som föregår den högsta rättsinstansen med hänsyn till ärendets art i de flesta fall kan anses tillräckliga. De föreslagna systemen för ändringssökande i 1 och 2 mom. som föregår högsta förvaltningsdomstolen har bedömts ge de rättssäkerhetsgarantier som ärendets art och betydelse kräver.

8 §. Indrivning av avgifterna. Det ska vara möjligt att indriva avgiften för stiftsetillsyn i den ordning som föreskrivs i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

9 §. Skyldighet att lämna uppgifter. Enligt den föreslagna paragrafen ska stiftelsen på begäran lämna Patent- och registerstyrelsen sådana uppgifter som behövs för att avgifter enligt denna lag ska kunna påföras. Avgiften för stiftsetillsyn fastställs i regel utifrån de uppgifter som stiftelsen enligt 13 § i lagen om stiftelser är skyldig att lämna Patent- och

registerstyrelsen. Stiftelsen ska dock på begäran också lämna Patent- och registerstyrelsen andra sådana uppgifter som behövs för att avgifter enligt den föreslagna lagen ska kunna påföras.

10 §. Ikraftträdande. Paragrafen ska innehålla en ikraftträdandebestämmelse.

2 Ikraftträdande

Lagen förslås träda i kraft den 1 januari 2014.

3 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Om statsskatt bestäms enligt 81 § 1 mom. i grundlagen genom lag, som ska innehålla bestämmelser om grunderna för skattskyldigheten och skattens storlek samt den skattskyldiges rättsskydd. Bestämmelser om avgifter samt de allmänna grunderna för storleken av avgifter för de statliga myndigheternas tjänsteåtgärder, tjänster och övriga verksamhet utfärdas enligt 81 § 2 mom. i grundlagen genom lag. Enligt motiveringen till regeringens proposition (RP 1/1998 rd) med förslag till grundlag ska en lag om statsskatt innehålla bestämmelser om grunderna för skattskyldigheten och skattens storlek. Av lagen ska entydigt framgå skattskyldighetens omfattning. Regleringarna ska vara såtillvida exakt utformade att den prövningsrätt som de tillämpande myndigheterna har när det gäller att bestämma skattens storlek är bunden till sin natur. Vidare ska en skattelag innehålla bestämmelser om den skattskyldiges rättsskydd, dvs. om sökande av ändring i beskattningsbeslut.

Riksdagens grundlagsutskott gjorde 2002 en bedömning om en tillsynsavgift av den föreslagna typen i samband med behandlingen av regeringens proposition med förslag till ny kommunikationsmarknadslag (RP 112/2002 rd, GrUU 61/2002 rd). I det sammanhanget fastslog grundlagsutskottet grunderna för vissa avgifter, bl.a. tillsynsavgifter, som senare har tillämpats på tillsyn över kommunikationsmarknaden, postverksamheten, olika affärsformer, finansmarknaden samt läkemedel.

Enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis har tillsynsavgifter i stor utsträckning betraktas som skatt enligt 81 § i grundlagen. Enligt

grundlagsutskottets tolkningspraxis är viktiga kännetecken för en skatt att prestationen utförs utan motprestation, att den är obligatorisk och att produktionskostnaderna överskrider om prestationen tas ut i samband med någon tjänst eller nytta. Utmärkande för konstitutionella avgifter är att de utgör ersättningar eller vederlag för service som tillhandahålls av det allmänna: om inget motprestationsförhållande föreligger, är sådana penningprestationer till staten skatter i konstitutionell mening (GrUU 61/2002 rd, s. 5/II, GrUU 66/2002 rd, s. 3/II, GrUU 67/2002 rd, s. 3/II). Att en penningprestation möjligen har ett begränsat syfte spelar ingen roll vid bedömningen av prestationens konstitutionella natur. Om det allmänt tas ut ett penningbelopp för finansiering av någon verksamhet, t.ex. för ersättande av de kostnader som skötseln av vissa lagstadgade uppgifter medförs för ett ämbetsverk, är det snarare frågan om en konstitutionell skatt än en avgift.

Den föreslagna lagen innebär ibruktagande av en i konstitutionell mening ny skatt. Därför ska den föreslagna lagen innehålla bestämmelser om grunderna för skattskyldigheten och skattens storlek samt om den skattskyldiges rättsskydd. På så sätt är förslaget inte problematiskt med tanke på 81 § i grundlagen.

Enligt 21 § i grundlagen har var och en rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol eller någon annan myndighet som är behörig enligt lag samt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättsskipningsorgan. Enligt 2 mom. i samma paragraf ska rätten att söka ändring samt andra garantier för en rättvis rättegång och god förvaltning tryggas genom lag. Grundlagsutskottet har nyligen i ett utlåtande sett skäl att justera sin tidigare ståndpunkt om att systemet med besvärstillstånd är exceptionellt och vidare ansett att det inte längre finns skäl att i princip förhålla sig restriktivt till systemet med besvärstillstånd eller en

utvidgning av det (GrUU 32/2012 rd). Däremot bör det förvaltningsrättsliga systemet för att söka ändring ses som en helhet där möjligheten att överklaga till högsta förvaltningsdomstolen utgör en del. Det är befogat att i varje enskilt fall bedöma systemets acceptabilitet och proportionalitet utifrån utskottets tidigare praxis.

Med tanke på 21 § i grundlagen är det väsentligt att se till att systemet för att söka ändring överlag garanterar både att det finns tillgänglig och tillräcklig rättssäkerhet och att ärendena behandlas så snabbt det går med hänsyn till kravet på rättssäkerhet. Det gäller framför allt att uppmärksamma om överklagandet före högsta förvaltningsdomstolen är ordnat så att de rättssäkerhetsgarantier som på grund av ärendets art och betydelse krävs i den aktuella ärendekategorin fullföljs. (GrUU 32/2012 rd, GrUU 33/2012 rd, GrUU 35/2009 rd, GrUU 33/2008 rd).

Bestämmelsen i 7 § i lagförslaget innebär att alla beslut som förvaltningsdomstolen fattar med stöd av den föreslagna lagen omfattas av systemet med besvärstillstånd. Med tanke på rättssäkerhetsgarantierna är det väsentligt att ändring i Patent- och registerstyrelsens beslut i fortsättningen söks hos en oberoende domstol, förvaltningsdomstolen, där rättegångsförfarandet uppfyller de krav på rättvis rättegång som ställs i 21 § i grundlagen. Systemet med besvärstillstånd förkortar sannolikt de genomsnittliga behandlingstiderna i sådana ärenden. Behovet att i ett enskilt fall få ett ärende behandlat i högsta rättsinstans tillgodoses i dessa fall av att högsta förvaltningsdomstolen måste bevilja besvärstillstånd, om det finns en sådan grund för det som nämns i 13 § 2 mom. i förvaltningsprocesslagen. Den föreslagna besvärstillståndsregleringen utgör överlag inget problem med tanke på 21 § i grundlagen.

Av ovannämnda orsaker uppfyller lagförslaget de krav som ställs i grundlagen och lagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om avgift för stiftelse tillsyn

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagens tillämpningsområde

För tillsynen över stiftelser betalas till staten årligen tillsynsavgift i enlighet med denna lag.

Tillsynsavgift tas ut hos de stiftelser som är införda i stiftelseregistret, som förs av Patent- och registerstyrelsen.

Denna lag tillämpas inte på stiftelser som avses i 16 § i lagen om stiftelser (109/1930).

2 §

Avgift för stiftelse tillsyn

Storleken på avgiften för stiftelse tillsyn bestäms enligt stiftelsens senaste fastställda balansomslutning.

Tillsynsavgiften betalas som följer:

Balansomslutning	Tillsynsavgift
Högst 100 000 euro	120 euro
Över 100 000 euro, dock högst 10 000 000 euro	250 euro
Över 10 000 000 euro	500 euro

Om balansräkning inte har upprättats eller inte har lämnats till Patent- och registerstyrelsen, kan lägsta möjliga tillsynsavgift enligt 2 mom. tas ut.

Om betalningsskyldigheten upphör under kalenderåret, återbetalas inte den uttagna tillsynsavgiften eller en del av den till den betalningsskyldige.

3 §

Behörig myndighet

Avgiften för stiftelse tillsyn fastställs och tas årligen ut av Patent- och registerstyrelsen.

4 §

Betalning av avgifterna för stiftelse tillsyn

Avgiften för stiftelse tillsyn förfaller till betalning varje kalenderår vid en tidpunkt som fastställs av Patent- och registerstyrelsen. Patent- och registerstyrelsen ska sända avgiftsbeslutet till stiftelsen senast 30 dagar före förfallodagen.

Patent- och registerstyrelsen får utfärda närmare föreskrifter om betalningsförfarandet.

5 §

Rättelse till den betalningsskyldiges fördel

Om den betalningsskyldige på grund av ett fel har påförts en för stor avgift, ska avgiftsbeslutet rättas om saken inte har avgjorts genom beslut med anledning av besvär. Rättelse till den betalningsskyldiges fördel kan göras inom ett år från ingången av kalenderåret efter det år då avgiften påfördes.

6 §

Rättelse till betalningsmottagarens fördel

Om den betalningsskyldige, på grund av ett räknfel eller ett motsvarande misstag eller på grund av att saken till någon del inte har utretts, inte har påförts en föreskriven avgift eller en del av avgiften, ska avgiftsbeslutet rättas, om saken inte har avgjorts genom be-

slut med anledning av besvär. Rättelse till betalningsmottagarens fördel kan göras inom ett år från ingången av kalenderåret efter det år då avgiften påfördes eller borde ha påförts.

7 §

Ändringssökande

Omprövning av ett beslut i ett ärende som gäller avgift för stiftelsetillsyn får sökas hos Patent- och registerstyrelsen på det sätt som föreskrivs i förvaltningslagen (434/2003).

I ett beslut som Patent- och registerstyrelsen fattat med anledning av begäran om omprövning får ändring sökas genom besvär på det sätt som föreskrivs i lagen om Patent- och registerstyrelsen (/2013).

I ett beslut som avses ovan i 2 mom. får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

8 §

Helsingfors den 2013

Statsminister

JYRKI KATAINEN

Indrivning av avgifterna

Avgiften för stiftelsetillsyn är direkt utmättningsbar. På tillsynsavgiften tillämpas vad som föreskrivs i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

9 §

Skyldighet att lämna uppgifter

Stiftelsen ska på begäran lämna Patent- och registerstyrelsen sådana uppgifter som behövs för att avgifter enligt denna lag ska kunna påföras.

10 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Arbetsminister *Lauri Ihalainen*

